

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej v právnej veci žalobkyne: **E. Š.**, bytom K., P., právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Patrik Holinga, s.r.o., Hlavná 6, Košice, proti žalovanému: **Ministerstvo obrany Slovenskej republiky**, Kutuzovova 8, Bratislava, **o vdovský výsluhový dôchodok**, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. júla 2011, č. k. 4S 101/2010-51, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 8. júla 2011, č. k. 4S 101/2010-51, **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovaného číslo KaVSÚ-8-51-**10/2009** zo dňa 12. októbra 2009 a rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia Bratislava číslo 65407041125210/8 zo dňa 7. augusta 2009 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** žalovanému na ďalšie konanie.

Žalovaný **j e p o v i n n ý** zaplatiť žalobkyňi trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia v sume **157,09 €** k rukám jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu a účastníkom nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalovaný rozhodnutím číslo KaVSÚ-8-51-10/2009 zo dňa 12. októbra 2009 zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia Bratislava číslo 65407041125210/8 zo dňa 7. augusta 2009, ktorým podľa § 103 ods. 2 v spojení s § 46 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov“) žalobkyni nebol priznaný vdovský výsluhový dôchodok. Krajský súd považoval rozhodnutie žalovaného za súladné so zákonom, lebo podľa jeho názoru v správnom konaní nebolo preukázané, že by žalobkyňa splnila podmienky ustanovenia § 46 písm. b/ zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov. Dospel k záveru, že k úmrtiu manžela žalobkyne nedošlo v dôsledku služobného úrazu, lebo nebolo preukázané, že by ako príslušník zahraničnej misie OSN na Cypre bol povinný zvyšovať si svoju fyzickú zdatnosť šnorchlovaním. Túto činnosť vykonával v čase jeho osobného voľna, keďže v daný deň mal jedinou zásadnú úlohu a to doviezť veliteľa na pobrežie.

Rozsudok krajského súdu napadla žalobkyňa včas podaným odvolaním. Žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo aby tento rozsudok zmenil a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania. Namietal neúplné zistenie skutočného stavu veci a nesprávne právne posúdenie veci. Poukázal na to, že z tzv. „Tripticketu“ je zrejmé, že na deň 5. októbra 2008 je uvedená jazda označená ako DUTY-služobná. Podľa Záznamu o úraze profesionálneho vojaka alebo vojaka prípravnej služby č.p.: SLOVCON-56/15-1/2008 vyplýva jednoznačný záver, že išlo o služobný úraz.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny. Je nesporné, že k úrazu došlo pri šnorchlovaní. Vzhľadom na znenie § 29 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a na funkčné zaradenie manžela žalobkyne šnorchlovanie nemožno považovať za plnenie služobných povinností a teda ani za úraz, ktorý sa stal pri tejto činnosti, nemožno považovať za úraz služobný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§10 ods. 2, § 246c a §250ja OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo bez pojednávania a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne je potrebné vyhovieť.

Podľa § 29 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov za služobný úraz sa na účely tohto zákona považuje poškodenie zdravia alebo smrť policajta alebo profesionálneho vojaka spôsobené nezávisle od jeho vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov pri výkone služobných činností vyplývajúcich zo služobného zaradenia policajta alebo profesionálneho vojaka, pri činnosti vykonávanej na príkaz, pokyn alebo rozkaz nadriadeného alebo pri činnosti, ktorá je obvyklá pri plnení služobných úloh vrátane činnosti v čase prestávok v službe.

Podľa § 29 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov ako služobný úraz sa posudzuje aj úraz, ktorý policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby utrpel pre výkon služby.

Podľa § 87 ods. 1 písm. e/ zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov posudková komisia sociálneho zabezpečenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia posudzuje, či úmrtie bolo dôsledkom služobného úrazu alebo choroby z povolania.

Podľa § 46 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov na vdovský výsluhový dôchodok má nárok vdova po policajtovi alebo profesionálnom vojakovi, ktorý

- a) splnil ku dňu smrti podmienku doby trvania služobného pomeru ustanovenú v § 38 ods. 1 pre nárok na výsluhový dôchodok alebo
- b) zomrel v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania, alebo
- c) bol pred dňom smrti poberateľom výsluhového dôchodku alebo invalidného výsluhového dôchodku.

Predmetom preskúmania zákonnosti bolo rozhodnutie žalovaného, ktorým v spojení s prvostupňovým rozhodnutím Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia Bratislava žalobkyni nebol priznaný vdovský výsluhový dôchodok z dôvodu, že manžel žalobkyne nespĺnil ku dňu smrti podmienku doby trvania služobného pomeru ustanovenú v § 38 ods. 1 pre nárok na výsluhový dôchodok, ani nebol pred dňom smrti poberateľom výsluhového dôchodku alebo invalidného výsluhového dôchodku a ani úmrtie otca žalobcu nebolo dôsledkom služobného úrazu alebo choroby z povolania.

Pred rozhodnutím vo veci samej musel súd posúdiť ako základnú otázku, či úmrtie manžela žalobkyne bolo dôsledkom služobného úrazu.

Zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov upravuje, v ktorých prípadoch sa poškodenie zdravia alebo smrť profesionálneho vojaka považuje za služobný úraz. Okrem iného, o služobný úraz pôjde vtedy, ak bol spôsobený pri výkone služobných činností vyplývajúcich zo služobného zaradenia profesionálneho vojaka, ako aj spôsobeného pri činnosti vykonávanej na príkaz, pokyn alebo rozkaz nadriadeného alebo pri činnosti, ktorá je obvyklá pri plnení služobných úloh vrátane činnosti v čase prestávok v službe (§ 29 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov). Zákon okrem toho predpokladá, že za služobný úraz sa bude posudzovať aj úraz, ktorý profesionálny vojak utrpel pre výkon služby (§ 29 ods. 2 zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov).

Zo spisu krajského súdu (ktorého súčasťou bol aj administratívny spis žalovaného) vyplýva, že manžel žalobkyne bol vyslaný od 23. mája 2008 na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky vo vojenskej operácii OSN UNFICYP na Cypre a 5. októbra 2008 počas vykonávania športového potápania (šnorchlovania) utrpel smrteľný úraz. V Zázname o úraze profesionálneho vojaka alebo vojaka prípravnej služby z 10. októbra 2008 č.p.: SLOVCON-56/15-1/2008 priamy nadriadený kpt. I. E. N. odporučil uznať úraz za služobný podľa § 29 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov, lebo úraz bol spôsobený pre výkon štátnej služby vzhľadom k tomu, že zranený sa dostal na uvedené miesto ako vodič veliteľa kontingentu pri plnení služobnej úlohy. Rovnaké závery obsahuje aj Správa o vyšetrení služobného úrazu z 10. októbra 2008, č.p.: SLOVCON-56/15-2/2008, v ktorej úrazová komisia úraz kvalifikovala ako služobný, spôsobený pre výkon štátnej služby.

Posudková komisia sociálneho zabezpečenia Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia so sídlom v Bratislave v Zápisnici o rokovaní zo 6. augusta 2009 č.: 08/2009 konštatovala, že úmrtie manžela žalobkyne nenastalo v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania, lebo v čase smrti neplnil ani funkčné povinnosti ani rozkazy veliteľa. Úloha stanovená veliteľom bola doviesť služobný automobil na miesto a dosiahnutím cieľa bola táto úloha čiastkovo splnená. Iné aktivity posudzovanému neboli dané ani funkčnými podmienkami, ani rozkazom veliteľa. Posudková komisia neakceptovala záver úrazovej komisie z toho dôvodu, že výkon služby vojaka je ohraničený funkčnými povinnosťami vojaka a rozkazmi vydanými jeho veliteľom. V čase vzniku smrteľného úrazu manžel žalobkyne nevykonával činnosť, ktorá by bola spresnená buď

funkčnými povinnosťami alebo rozkazom veliteľa a výkon služby skončil dosiahnutím cieľa. Uvedená zápisnica slúžila ako podklad pre rozhodnutie žalovaného.

Odvolačný súd však tento skutkový stav nepovažoval za dostatočne zistený, lebo neboli dostatočne ozrejmene a posúdené individuálne okolnosti daného prípadu tak, aby bolo možné bez akýchkoľvek pochybností naň aplikovať príslušné právne predpisy. Predovšetkým neboli zohľadnené špecifiká charakteru a miesta výkonu služby, v ktorej platí pravidlo 24/7, ako to vyplýva aj z denného poriadku vydaného ako príloha č. 1 k Rozkazu veliteľa SLOVCONU č. 53/2008. Podľa vyjadrenia pplk. I. J. V., manžel žalobkyne ako vodič veliteľa kontingentu dostal v ten deň odpoľudnia jedinú úlohu, a to doviezť veliteľa na pobrežie. Zo spisu však nie je zrejmé, a správne orgány túto skutočnosť nepreverovali a neskúmali, či manžel žalobkyne mal ako vodič povinnosť na veliteľa čakať, lebo sa dá predpokladať, že veliteľa bolo potrebné aj zaviezť naspäť do tábora. Nemožno preto bez akýchkoľvek pochybností konštatovať, že sa služobná úloha manžela žalobkyne dovezením veliteľa na pobrežie v ten deň úplne skončila, a to nielen čiastkovo. Pokiaľ bol manžel žalobkyne povinný čakať na veliteľa a doviezť ho späť do tábora, potom činnosť, ktorú v čase úrazu, je potrebné považovať za činnosť, ktorá bola vykonávaná počas prestávky v službe.

Vzhľadom na podmienky v priestore výkonu služby je možné, že šnorchlovanie, príp. plávanie alebo potápanie, sú činnosti, ktoré sú obvyklé v čase prestávok v službe u vodičov, napr. počas čakania na veliteľa. Ak by došlo k úrazu za takýchto okolností, už by bolo potrebné kvalifikovať úraz ako služobný. Uvedené skutočnosti však správne orgány vôbec neskúmali, a preto nie je možné bez ďalšieho uzavrieť, že manžel žalobkyne neutrpel služobný úraz.

Úlohou súdov pri preskúvaní rozhodnutí správnych orgánov nie je nahrádzanie ich činnosti, a to ani pokiaľ ide o riadne zistenie skutkového stavu, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 prvej vety OSP zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňového správneho orgánu zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude potrebné doplniť dokazovanie naznačeným smerom a opätovne rozhodnúť o žiadosti žalobkyne o vdovský výsluhový dôchodok.

O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1, 2, § 150k ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP tak, že úspešnej žalobkyni priznal ich náhradu podľa vyčíslenia vo výške 157,09 €, pozostávajúcich z náhrady trov právneho zastúpenia, a to odmeny advokáta podľa § 11 ods. 4 vyhl. č. 655/2004 Z. z. za 1 úkon právnej v služby v roku 2011 (odvolanie z 22. augusta 2011) a režijného paušálu, t.j. spolu 157,09 € (123,50 € + 7,41 €) + 26,18 € ako 20 % DPH.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. septembra 2012

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská